

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Concernstaf

Onderwerp:

Vragen ex art 46 RvO Art46-PvdA-GL-Energieopwek initiatieven

Notagegevens

Bestuursorgaan	:	B-en-W 28-11-2023
Notanummer	:	2023-1099
Datum	:	28-11-2023
Programma	:	04b - Energietransitie
Portefeuillehouder	:	Wethouder Walder,
Bijlage(n)	:	Antwoordbrief vragen ex art 46 RvO-PvdA-GL-Energieopwek initiatieven.docx, Schriftelijke vragen Lokaal Eigendom Wind _ Zon.docx

Parafering

24-11-2023: Wethouder24-11-2023: Programmamanager energietransitie

Agendering

* 26-11-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

B & W d.d.: 28-11-2023

Besluit

1. De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de fracties van de PvdA en Groen Links vast te stellen
2. De beantwoording aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Per brief van 2 november 2023 hebben Dorien Visser (PvdA) en Tjeerd van der Meulen (GL) uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over het lokaal eigendom van energieopwek-initiatieven. Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Kader

Betrokken partijen en participatie

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Schriftelijke vragen ex art. 46 RvO

Betreft: Lokaal eigendom energieopwek-initiatieven

2 november 2023

Geacht college,

De raad heeft op woensdag 11 oktober jl. ingestemd met het geamendeerde raadsvoorstel Regie op Wind. Het college gaat nu aan de slag met het opstellen van een toetsingskader. Nu het zoekgebied is vastgesteld, kunnen initiatieven aangevraagd worden. GroenLinks en de PvdA vragen zich af hoe het lokaal eigendom geborgd is. De PvdA- en GroenLinksfracties heeft n.a.v. het voorgaande de volgende vragen aan het college:

1. In de RES afspraken is opgenomen dat minimaal 50% lokaal bezit moet zijn. Lokaal eigendom is afgesproken om gemeenschap zeggenschap te geven over initiatieven.
 - a. Wanneer is het college voornemens om lokaal bezit te evalueren conform motie 'lokaal eigenaarschap' d.d. 27 mei 2020?
 - b. Wat is de definitie van het college van 'lokaal'; vallen hier ook (agrarische) grondbezitters, bedrijven, de gemeente onder?
 - c. Kan het college een initiatief met minder dan 50% lokaal eigendom afwijzen/niet vergunnen? Zo nee, kan het wel als dit in het toetsingskader wordt opgenomen?
2. Nu zoekgebied is vastgesteld zijn ontwikkelaars al aan de slag om met grondbezitters te onderhandelen over contracten. Wij zien liever het initiatief bij de lokale energiecoöperaties, om zeggenschap, draagvlak te stimuleren.
 - a. Gaat het college op korte termijn actief met grondbezitters/agrariërs in gesprek over mogelijkheden die zij zien?
 - b. Is het college voornemens om inwoners/partijen en onze bestaande energiecoöperaties uit te nodigen om met een initiatief te komen voor windturbines?
 - c. Zo nee bij a en b; waarom niet?
3. Een van de problemen bij (meerderheid) lokaal eigendom is dat er eigen vermogen nodig is om de aanloopfase te betalen. Deze voorfinanciering is lastig bij investeerders los te krijgen. Deze mogelijkheid is bij het Overijssels energiefonds, maar deze zijn zeer risicomijdend waardoor het in de praktijk erg lastig is om hier een lening te krijgen.
 - a. Is het college bereid om garant te staan voor aanvragen van energiecoöperaties bij het energiefonds Overijssel (LEI-F)? (naar voorbeeld van de gemeente Losser)
 - b. Hoe kijkt het college aan tegen de mogelijkheid om een lening te vertrekken aan een lokale coöperatie om windturbine/zonneveld mogelijk te maken? (naar voorbeeld van de gemeente Zwolle)

4. Vaak gaat lokaal bezit via financiële investering van inwoners of lokale ondernemers en/of coöperaties, via crowdfunding, investering, lidmaatschap etc.. Dit betekent vaak dat minder kapitaalkrachtige inwoners niet kunnen meedoen. Daarmee hebben deze inwoners ook geen zeggenschap. Zeggenschap is belangrijk voor draagvlak én draagkracht in de samenleving.
 - a. Hoe ziet het college haar rol in het stimuleren van zeggenschap en draagkracht bij initiatieven?
 - b. Hoe kijkt het college aan tegen het verplicht instellen van een gebiedsfonds¹ bij een initiatief (los van lokaal eigendom), welke mogelijkheden zijn hiertoe?

5. Onlangs is er ineens veel veranderd voor initiatieven voor zonnevelden die al in een vergevorderd stadium zaten, waardoor deze lokale initiatieven opeens stilliggen. (voorbereidingsbesluit van de provincie, de kosten van zonnepanelen en veranderende subsidievoorwaarden).
 - a. Kent het college deze drie initiatieven i.s.m. Noaberenergie in/rond Bathmen waar lokaal eigendom al geborgd is?
 - b. Is het college bereid om op korte termijn in gesprek te gaan met hen en de provincie om deze zonnevelden alsnog te realiseren?

Met vriendelijke groet,

Dorien Visser

Raadslid PvdA

di.visser@deventer.nl

&

Tjeerd van der Meulen

Raadslid GroenLinks

t.van.der.meulen@deventer.nl

¹ [Windfondsen in Nederland \(rvo.nl\)](http://rvo.nl)

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fractie van PvdA en Groen Links
t.a.v.
Mw. D.I. Visser
dhr. T. van der Meulen
Interne Post

2023-1099
kenmerk

uw referentie

28 november 2023
datum

M.C. Eggel
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte mevrouw Visser en meneer Van der Meulen,

In uw brief van 2 november jl. hebt u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over het lokaal eigendom van energieopwek initiatieven. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1

In de RES afspraken is opgenomen dat minimaal 50% lokaal bezit moet zijn. Lokaal eigendom is afgesproken om gemeenschap zeggenschap te geven over initiatieven.

- a. Wanneer is het college voornemens om lokaal bezit te evalueren conform motie 'lokaal eigenaarschap' d.d. 27 mei 2020?
- b. Wat is de definitie van het college van 'lokaal'; vallen hier ook (agrarische) grondbezitters, bedrijven, de gemeente onder?
- c. Kan het college een initiatief met minder dan 50% lokaal eigendom afwijzen/niet vergunnen? Zo nee, kan het wel als dit in het toetsingskader wordt opgenomen?

Antwoord:

1a) Het college heeft de raad op 3 maart 2022 laten weten diverse moties waaronder de motie RES- Lokaal Eigenaarschap als afgehandeld te beschouwen met het vaststellen van de RES 1.0 op 7 juli 2021. De lokale vertaling van de moties verloopt via het Energieplan, wat de raad binnenkort ter besluitvorming krijgt aangeboden.

Bij de lopende initiatieven voor zon op veld is minimaal 50% lokaal eigendom een van de eisen waarover de gemeente met initiatiefnemers in gesprek is (nu doorkruist door gewijzigd beleid provincie Overijssel, zie antwoord op vraag 5).

Ook breder in de RES-regio West-Overijssel wordt veel aandacht besteed aan lokaal eigendom. Daarbij is regio breed te zien dat nieuwere wind- en zonprojecten vaak een aanzienlijk deel lokaal eigendom bevatten. Sterker, bij met name windprojecten is dit vaak een veel hoger percentage dan 50% per project. Ook projecten met 100 % lokaal eigendom zijn ondertussen gerealiseerd of zitten in de pijplijn.

1b) De insteek van het college was om deze definitie onderdeel te laten zijn van het toetsingskader. Op dit moment beraadt het college zich over het opstellen van het toetsingskader op basis van de recente ontwikkelingen die zijn toegelicht in de raadsmededeling Windbeleid over recente ontwikkelingen van 15 november 2023.

Binnen het kader van de RES wordt van lokaal eigendom gesproken als inwoners en ondernemers samen, deels, of helemaal eigenaar zijn van windturbines of zonnepanelen. En dat zij kunnen meebeslissen over het project en over een deel of over alle opbrengsten.

1c) In juridische zin is lokaal eigendom niet afdwingbaar. Echter, in de praktijk ligt dit genuanceerder en er zijn zeker manieren om lokaal eigendom te borgen in een project.

Bij windprojecten wordt over het algemeen een Omgevingsovereenkomst gesloten tussen initiatiefnemers en de omgeving (o.a. bewoners, belangengroepen, energie coöperatie en de gemeente). Daarin kunnen ook afspraken over lokaal eigendom en financiële participatie worden vastgelegd. Het bevoegd gezag (provincie dan wel gemeente) legt deze Omgevingsovereenkomst naast de vergunningaanvraag om te toetsen of initiatiefnemers ook daadwerkelijk de overeengekomen aspecten hebben opgenomen in het plan.

Vraag 2

Nu zoekgebied is vastgesteld zijn ontwikkelaars al aan de slag om met grondbezitters te onderhandelen over contracten. Wij zien liever het initiatief bij de lokale energiecoöperaties, om zeggenschap, draagvlak te stimuleren.

- Gaat het college op korte termijn actief met grondbezitters/agrariërs in gesprek over mogelijkheden die zij zien?
- Is het college voornemens om inwoners/partijen en onze bestaande energiecoöperaties uit te nodigen om met een initiatief te komen voor windturbines?
- Zo nee bij a en b; waarom niet?

Antwoord:

2a) Nee.

2b) In overweging, zie 2c.

2c) Zoals aangegeven bij antwoord 1b is het college zich aan het beraden op haar positie en rol onder de veranderende omstandigheden en doet dit stap voor stap en mede in overleg met de provincie. Het kan een uitkomst zijn om inwoners/partijen en energiecoöperaties uit te nodigen om met een initiatief te komen, maar het college kan daar nu niet op vooruit lopen.

Vraag 3

Een van de problemen bij (meerderheid) lokaal eigendom is dat er eigen vermogen nodig is om de aanloopfase te betalen. Deze voorfinanciering is lastig bij investeerders los te krijgen. Deze mogelijkheid is bij het Overijssels energiefonds, maar deze zijn zeer risicomijdend waardoor het in de praktijk erg lastig is om hier een lening te krijgen.

- Is het college bereid om garant te staan voor aanvragen van energiecoöperaties bij het energiefonds Overijssel (LEI-F)? (naar voorbeeld van de gemeente Losser)
- Hoe kijkt het college aan tegen de mogelijkheid om een lening te vertrekken aan een lokale coöperatie om windturbine/zonneveld mogelijk te maken? (naar voorbeeld van de gemeente Zwolle)

Antwoord:

3a en 3b) Het college herkent het beeld dat het lastig is om bij het Overijsselse energiefonds om een lening te krijgen voor projecten. In algemene zin kijkt het college per project wat nodig is.

Vraag 4

Vaak gaat lokaal bezit via financiële investering van inwoners of lokale ondernemers en/of coöperaties, via crowdfunding, investering, lidmaatschap etc. Dit betekent vaak dat minder kapitaalkrachtige inwoners niet kunnen meedoen. Daarmee hebben deze inwoners ook geen zeggenschap. Zeggenschap is belangrijk voor draagvlak én draagkracht in de samenleving.

- Hoe ziet het college haar rol in het stimuleren van zeggenschap en draagkracht bij initiatieven?
- Hoe kijkt het college aan tegen het verplicht instellen van een gebiedsfonds¹ bij een initiatief (los van lokaal eigendom), welke mogelijkheden zijn hiertoe?

Antwoord:

4a) Het is goed om financiële zeggenschap en participatie van elkaar te onderscheiden; het is niet zo dat omwonenden die niet financieel kunnen investeren in een windproject, daarmee ook geen belangrijke rol in

¹ [Windfondsen in Nederland \(rvo.nl\)](http://Windfondsen.in.Nederland(rvo.nl))

het participatieproces en het opstellen van de Omgevingsovereenkomst hebben. Het college hecht veel waarde aan het zorgvuldig uitwerken van de participatieprocessen per windproject.

4b) Een gebiedsfonds kan een goede manier zijn van het borgen van de lokale baten, naast de lokale lasten. Het oprichten van een gebiedsfonds en de voorwaarden hiervoor kunnen per project worden vastgelegd in de Omgevingsovereenkomst tussen initiatiefnemer en omgeving. Hierbij ziet het college een belangrijke rol voor de gemeente om de belangen van haar inwoners te vertegenwoordigen.

Vraag 5

Onlangs is er ineens veel veranderd voor initiatieven voor zonnevelden die al in een vergevorderd stadium zaten, waardoor deze lokale initiatieven opeens stilliggen. (voorbereidingsbesluit van de provincie, de kosten van zonnepanelen en veranderende subsidievoorwaarden).

- a. Kent het college deze drie initiatieven i.s.m. Noaberenergie in/rond Bathmen waar lokaal eigendom al geborgd is?
- b. Is het college bereid om op korte termijn in gesprek te gaan met hen en de provincie om deze zonnevelden alsnog te realiseren?

Antwoord:

5a) Ja, deze initiatieven zijn bekend bij het college.

5b) De gemeente heeft een zienswijze ingediend op de provinciale plannen, waarin onder andere is aangegeven dat de gemeente de vrijheid wil hebben de initiatieven voor zonnevelden in Deventer in procedure te kunnen nemen en zelf de afweging wil kunnen maken of deze passend zijn binnen de lokale context.

Daarnaast is de gemeente in gesprek met de provincie over de uit te werken Overgangsregeling, en de mogelijkheden die deze Overgangsregeling kan bieden voor lopende initiatieven voor zonnevelden.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König